

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Wybrane tezy orzeczeń w sprawach rolnych

Author: Dorota Łobos-Kotowska, Marek Stańko, Klaudia Bartosz

Citation style: Łobos-Kotowska Dorota, Stańko Marek, Bartosz Klaudia. (2015). Wybrane tezy orzeczeń w sprawach rolnych. "Przegląd Prawa Rolnego" (2015, nr 1, s. 283-309), doi 10.14746/ppr.2015.16.1.20

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

WYBRANE TEZY ORZECZEŃ W SPRAWACH ROLNYCH

Stosunki własnościowe w rolnictwie i kształtowanie ustroju rolnego

Samo posiadanie lub własność gospodarstwa rolnego nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie działalności rolniczej, co obejmuje również podejmowanie decyzji dotyczących prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie.

Wyrok WSA w Poznaniu z 24 kwietnia 2014 r., II SA/Po 93/14,
Lex, nr 1500398

Przepis art. 9 ust. 1 ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego ma charakter szczególny w stosunku do dyspozycji art. 599 § 2 k.c. Nie jest zatem tak, że naruszenie zasad sprzedaży tego rodzaju nieruchomości przewidzianych w ustawie poddaje się kwalifikacji na płaszczyźnie dyspozycji art. 189 k.p.c. Samodzielny charakter wskazanego wyżej powództwa przesądza bowiem o tym, że przesłanka interesu prawnego winna być relatywizowana wyłącznie do dyspozycji art. 9 ust. 2 tej ustawy, a jego istnienie skutkować winno oceną tego, niewątpliwie wyprzedzającego w stosunku do żądania odwołującego się do treści art. 189 k.p.c., roszczenia z punktu widzenia zgodności umowy sprzedaży z przepisami tej ustawy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 24 kwietnia 2014 r., I ACa 41/13,
Lex, nr 1466936

Treść normy art. 6 ust. 2 ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nakazuje przyjąć, że warunek dotyczący osobistego prowadzenia gospodarstwa rodzinnego (art. 5 ustawy) oznacza obowiązek pracy osoby fizycznej w całym tym gospodarstwie, bądź w znaczącej jego części, w porównaniu do jego całości.

Wyrok SN z 13 listopada 2014 r., V CSK 52/14,
Lex, nr 1622340

Ustawa z 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców nie statuuje zakazu nabywania nieruchomości przez podmioty, które nie są rolnikami indywidualnymi, poprzez odesłanie do przepisów ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nakazuje zbadanie czy interes społeczny nie przemawia przeciwko takiemu nabyciu. Jeżeli zatem wnioskodawca wykaże, że mimo tego, iż nie jest rolnikiem indywidualnym jednak będzie realizował cele ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego określone w jej art. 1 pkt 1-3, interes społeczny nie będzie stał na przeszkodzie udzieleniu takiego zezwolenia.

Wyrok WSA w Warszawie z 30 października 2014 r., IV SA/Wa 1492/14,
Lex, nr 1549464

Treść normy art. 6 ust. 2 ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nakazuje przyjąć, że warunek dotyczący osobistego prowadzenia gospodarstwa rodzinnego (art. 5 ustawy) oznacza obowiązek pracy osoby fizycznej w całym tym gospodarstwie, bądź w znaczącej jego części, w porównaniu do jego całości.

Wyrok SN z 13 listopada 2014 r., V CSK 52/14,
Lex, nr 1622340

Przyznanie w art. 6 ust. 1 dekretu z 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziemi Odzyskanych staroście wykonującemu zadanie z zakresu administracji rządowej kompetencji do wszczęcia z urzędu postępowania w przedmiocie wydania orzeczenia o wykonaniu aktu nadania, nie daje możliwości wszczęcia takiego postępowania na wniosek jakiegokolwiek podmiotu.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 2 kwietnia 2014 r., II SA/Wr 538/13,
Lex, nr 1465550

Obrót nieruchomościami rolnymi *inter vivos/ mortis causa*

Zgodnie z art. 9 ustawy z 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nabycie nieruchomości przez rolnika, który objął nieruchomość w posiadanie na podstawie umowy darowizny zawartej bez prawem przewidzianej formy nie narusza przepisów kodeksu cywilnego o zaliczaniu darowizn na poczet schedy spadkowej. Sądzić należy zatem, że powinny być także doliczane do spadku przy obliczaniu zachowku.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 22 października 2014 r., V ACa 483/14,
Lex, nr 1649221

Przesłanka bezpośredniej pracy w gospodarstwie spadkowym przed otwarciem spadku jest spełniona, jeżeli tylko praca spadkobiercy w gospodarstwie spadkowym nie miała charakteru dorywczego; to że spadkobierca ten był zatrudniony jednocześnie gdzie indziej, nie pozbawia go możliwości dziedziczenia na podstawie art. 1059 § 1 pkt 1 k.c. – zwłaszcza, gdy zatrudnienie to oraz miejsce zamieszkania skarżącego syna spadkodawczyni znajdowało się na terenie gminy, do której należała wieś położenia gospodarstwa spadkowego.

Postanowienie SN z 6 sierpnia 2014 r., I CSK 579/13,
Lex, nr 1532779

Zgodnie z art. 9 ustawy z 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nabycie nieruchomości przez rolnika, który objął nieruchomość w posiadanie na podstawie umowy darowizny zawartej bez prawem przewidzianej formy nie narusza przepisów kodeksu cywilnego o zaliczaniu darowizn na poczet schedy spadkowej. Sądzić należy zatem, że powinny być także doliczane do spadku przy obliczaniu zachowku.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 22 października 2014 r., V ACa 483/14,
Lex, nr 1649221

Rejestry i ewidencje

Pojęcia ewidencja gruntów i budynków oraz gleboznawcza klasyfikacja gruntów, jako elementy informacji o gruntach (art. 20 ust. 1 pkt 1 p.g.k.) określają odmienne informacje o tych gruntach.

Wyrok WSA w Łodzi z 21 stycznia 2014 r., III SA/Łd 1091/13,
Lex, nr 1502803

Dla rozpoznania wniosku o wpis do ewidencji producentów rolnych konieczne jest ustalenie istnienia bądź nieistnienia przesłanki z art. 13 ust. 1 ustawy z 2003 r. o ewidencji producentów rolnych. Niemożność ustalenia tej przesłanki poprzez niepodanie we wniosku danych dotyczących stanu cywilnego jest brakiem formalnym wniosku skutkującym pozostawieniem go bez rozpoznania.

Wyrok NSA z 11 lutego 2014 r., II GSK 2427/13,
Lex, nr 1450763

Uwzględniając treść przepisu art. 12 ust. 4 ustawy z 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, przyjęć należy, że małżonkowie mogą posiadać tylko jeden numer identyfikacyjny bez względu na to, czy posiadają oddzielne gospodarstwa rolne

oraz niezależnie od tego, jaki ustrój majątkowy ich obowiązuje. Ustawodawca nie rozróżnił bowiem sytuacji małżonków, którzy wspólnie prowadzą gospodarstwo rolne od tych małżonków, którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne niezwiązane ze sobą funkcjonalnie, organizacyjnie i ekonomicznie. Za zasadniczy w kwestii wpisu jest fakt pozostawania w związku małżeńskim. Z treści przepisu art. 12 ust. 4 powyższej ustawy nie wynika przy tym, ażeby odwoływał się on w swej regulacji do stosunków majątkowych istniejących między małżonkami. Stosownie do tego należy przyjąć, że posiadanie przez jednego małżonka numeru identyfikacyjnego uniemożliwia przyznanie takiego numeru drugiemu z małżonków nawet wówczas, gdy posiada on osobne gospodarstwo rolne jako majątek odrębny.

Wyrok WSA w Opolu z 13 lutego 2014 r., II SA/Op 30/14,
Lex, nr 1437405

Małżonkowie mogą posiadać tylko jeden numer identyfikacyjny bez względu na to czy posiadają oni oddzielne gospodarstwa rolne oraz niezależnie od tego, jaki ustrój majątkowy ich obowiązuje. W sytuacji gdy jeden z małżonków posiada już numer identyfikacyjny to uniemożliwia to przyznanie takiego numeru drugiemu z małżonków, nawet wówczas, gdy posiada on osobne gospodarstwo rolne jako majątek odrębny. Dotyczy to nawet sytuacji gdy małżonkowie są w separacji gdyż nadal pozostają oni w związku małżeńskim.

Wyrok WSA w Łodzi z 14 lutego 2014 r., III SA/Łd 540/13,
Lex, nr 1510765

Jeśli działka jest wykorzystywana rolniczo i taki jej charakter figuruje w rejestrze gruntów, to zamieszczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego postanowień przeznaczających teren tej nieruchomości na inne cele niż rolne lub leśne wyklucza możliwość zastosowania wyłączenia, o którym mowa w art. 143 ust. 1 *in fine* u.g.n.

Wyrok WSA w Białymstoku z 26 czerwca 2014 r., II SA/Bk 355/14,
Lex, nr 1512984

1. Przepis art. 13 ust. 1 ustawy z 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności nie ogranicza wprost właściwego organu do badania prawdziwości i prawidłowości danych stanowiących podstawę wpisu do ewidencji producentów i nadania numeru identyfikacyjnego do określonej chwili wykonywania obowiązku ewidencyjnego. Powołany przepis może obejmować sytuacje w nim wskazane, które będą wynikały już z wniosku bądź też takie, które ujawnią się na skutek wykonywania nadzoru nad systemem ewidencji.

2. O wpisie do ewidencji producentów decyduje stan faktyczny na dzień złożenia wniosku. Wszelkie przekształcenia własnościowe czy też w stanie posiadania w toku postępowania i na jego użytek nie mogą wpływać na status producenta sprecyzowany i wykazany według stanu na dzień złożenia wniosku. Status producenta rolnego przy wpisie do ewidencji wiąże się z posiadaniem gospodarstwa rolnego, a nie z uprawnieniami do nieruchomości.

Wyrok NSA z 15 kwietnia 2014 r., II GSK 877/13,
Lex, nr 1481837

Agencje rolne

1. Dyrektor Oddziału Terenowego Agencji Nieruchomości Rolnych reprezentuje Agencję w sprawie przygotowania nieruchomości Agencji do sprzedaży, tj. m.in. w sprawie powiadamiania osób, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości, o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży, podania ceny nieruchomości oraz terminu złożenia wniosku. Nie budzi zatem wątpliwości, że podmiot ten jest podmiotem obowiązującym do udzielania informacji publicznej.

2. Informacje dotyczące nieruchomości, które pozostają w gestii Agencji Nieruchomości Rolnych stanowią informację publiczną.

Wyrok WSA w Poznaniu z 24 lipca 2014 r., II SAB/Po 54/14,
Lex, nr 1503960

Przepisy art. 29 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz art. 73 rozporządzenia nr 796/2004 ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli stanowią samodzielną, odrębną podstawę orzekania o zwrocie płatności rolnych, która niekoniecznie musi w każdym przypadku wiązać się ze zniesieniem z obrotu prawnego decyzji przyznającej określoną płatność.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 2 lipca 2014 r., III SA/Wr 264/14,
Lex, nr 1495496

1. W przypadku nieistnienia organów państwa, które wydawały kwestionowane orzeczenia administracyjne, najpierw ustala się organ, na który przeszła właściwość w danych sprawach, a dopiero potem określa się organ wyższego stopnia.

2. W obecnym stanie prawnym to Agencja Nieruchomości Rolnych przejęła kompetencję do wydawania decyzji w sprawach przejmowania nieruchomości rolnych na własność Państwa. Uznać należy, że organem właściwym do stwierdzenia nieważności takich decyzji jest właśnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który w myśl art. 3 ust. 2 ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi

Skarbu Państwa (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania kontrolowanej decyzji t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700 ze zm.; obecnie j.t. Dz. U. z 2012 r., poz. 1187 ze zm.) sprawuje nadzór nad Agencją Nieruchomości Rolnych.

Wyrok NSA z 7 października 2014 r., I OSK 463/13,
Lex, nr 1591033

Dzierżawa/najem

Jeżeli grunty rolne w momencie ich nabycia były w posiadaniu (dzierżawie, trwałym zagospodarowaniu) nabywcy, to nie ma podstaw do stosowania zwolnienia z podatku rolnego. Wchodzą one w skład gospodarstwa rolnego i ich nabycie nie powoduje ani powiększenia tego gospodarstwa, ani jego utworzenia. Zmiana tytułu prawnego – z dzierżawy na prawo własności – nie może spowodować, iż grunty te „wejść” w skład gospodarstwa rolnego, skoro już wcześniej w taki sposób były traktowane.

Wyrok WSA w Olsztynie z 31 lipca 2014 r., I SA/Ol 361/14
Lex, nr 1501961

Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

Termin wskazany w art. 13 ust. 1 ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa był terminem instrukcyjnym do momentu nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 12, poz. 136).

Wyrok NSA z 10 stycznia 2014 r., III OSK 2899/12,
Lex, nr 1457711

Przepis art. 9 ust. 1 ustawy z 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego nie dzielił nieruchomości znajdujących się we władaniu Państwa na nieruchomości, które we władaniu Państwa znalazły się legalnie i na nieruchomości znajdujące się we władaniu Państwa nielegalnie.

Wyrok NSA z 17 września 2014 r., I OSK 187/13,
Lex, nr 1569484

1. Artykuł 17b ust. 2a ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa przewiduje, że o ustaleniu nowej lub zmianie dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, o której mowa w jego

ust. 1, Prezes ANR zawiadamia na piśmie użytkownika wieczystego. Do obu rodzajów zawiadomień (o ustaleniu nowej albo o zmianie dotychczasowej wysokości opłaty rocznej) stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, dotyczące postępowania w razie wypowiedzenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej w brzmieniu obowiązującym w czasie dokonanego wypowiedzenia przez Agencję. Następuje zatem odpowiednie odesłanie do art. 73 i art. 78-81 u.g.n. Oznacza to, że ANR, wykonująca na rzecz Skarbu Państwa przysługujące mu prawa własności i inne prawa rzeczowe w stosunku do mienia, które tworzą Zasób Własności Rolnej – SP (art. 5 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa), także pozostaje związana tą procedurą, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

2. Z wykładni językowej art. 17b ust. 2a ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa wynika, że Prezes Agencji zawiadamia użytkownika wieczystego, a więc ma obowiązek wszczęcia tej procedury, jeżeli tylko zaistnieją przesłanki materialne zarówno ustalenia nowej albo zmiany dotychczasowej wysokości opłaty rocznej. Także według art. 73 ust. 2 u.g.n., jeżeli po oddaniu nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste nastąpi trwała zmiana sposobu korzystania z nieruchomości powodująca zmianę celu, na który nieruchomość została oddana, stawkę procentową opłaty zmienia się (a więc powinno się ją zmienić) stosownie do tego celu. Z unormowań tych wynika, że Prezes ANR w tych zawiadomieniach powinien, w razie wystąpienia przesłanek materialnych, ustalać nową albo zmienioną wysokość opłaty rocznej zgodną z obowiązującymi co do jej wysokości unormowaniami, bez względu na to, czy dotychczasowa była niższa bądź wyższa od zaferowanej.

Wyrok SN z 6 sierpnia 2014 r., I CSK 559/13,
Lex, nr 1532777

Przepis art. 77 u.g.n., w szczególności w ust. 2a oraz 4-6 ma charakter normy materialnoprawnej i nie ma zastosowania do nieruchomości podlegających regulacjom ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 31 października 2014 r., I ACa 415/14,
Lex, nr 1554623

Utworzona na podstawie ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa (art. 3 ust. 1) jest państwową osobą prawną. Występuje ona w obrocie prawnym samodzielnie jako odrębny od Skarbu Państwa podmiot, któremu ustawa przyznała osobowość prawną (art. 33 k.c.). Ponieważ cechą osoby prawnej jest zdolność do tego, by być podmiotem praw i obowiązków, przeto Agencji przysługuje zdolność prawna.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 10 grudnia 2014 r., I ACa 803/14,
Lex, nr 162393

Ubezpieczenia społeczne rolników

Kandydat na członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej podlega ubezpieczeniu na tych samych zasadach jak członek spółdzielni, jeżeli jego wynagrodzenie było ustalone według zasad obowiązujących członków tych spółdzielni.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 stycznia 2014 r., III AUa 371/13,
Lex, nr 1415784

Przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w tym gospodarstwie rolnym ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Wyrok WSA w Rzeszowie z 14 stycznia 2014 r., II SA/Rz 1113/13,
Lex, nr 1424401

1. Z regulacji art. 41a ust. 1 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, że rozstrzygnięcia wydawane w przedmiocie umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników są podejmowane w ramach tzw. uznania administracyjnego. Ustawodawca pozostawia organom w omawianej kwestii uznanie – tzw. „luz decyzyjny” – polegający na możliwości (a nie konieczności, obowiązku) umorzenia tych należności. Z uznaniem administracyjnym, a więc możliwością wyboru przez organ określonego kierunku rozstrzygnięcia, mamy jednak w tego typu sprawach do czynienia dopiero po ustaleniu istnienia wymienionych w przepisach prawa przesłanek. Jeśli żadna z tych przesłanek nie jest spełniona, organ nie ma możliwości wyboru konsekwencji prawnych i bezwzględnie zobowiązany jest odmówić przyznania ulgi. Z kolei wykazanie istnienia wymaganych przesłanek pozwala organowi na zastosowanie ulgi, jednakże nie jest to równoznaczne z obowiązkiem jej przyznania. W tym właśnie momencie organ korzysta z przypisanego mu uprawnienia do zastosowania uznania administracyjnego – nie musi, lecz może umorzyć takie należności.

2. W przypadku decyzji uznaniowych dla oceny prawidłowości rozstrzygnięcia szczególne znaczenie ma uzasadnienie decyzji. Powinno być ono przekonujące zarówno co do faktów, jak i prawa, tak aby nie było wątpliwości, że wszystkie okoliczności sprawy zostały głęboko rozważone i ocenione, a ostateczne rozstrzygnięcie jest ich logiczną konsekwencją. Niezbędne jest zatem wyjaśnienie, jak również odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji, stanu faktycznego sprawy w zakresie sytuacji osobistej oraz majątkowej wnioskodawcy ze szczególnym uwzględnieniem jego możliwości płatniczych.

Wyrok WSA w Białymstoku z 15 stycznia 2015 r., I SA/Bk 438/13,
Lex, nr 1512140

Ustanowienie obowiązku ubezpieczenia społecznego domownika dotyczy osób nie będących posiadaczami gospodarstwa rolnego, a powiązanych z gospodarstwem rolnym tylko szczególnym stosunkiem, cechującym domownika. Nieodzwonne jest zatem sięgnięcie do specjalnego znaczenia jego roli w społeczno-gospodarczych stosunkach wiejskich, której specyfikę uwypukla porównanie określenia domownika w art. 6 pkt 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników definicji rolnika sformułowanej w art. 6 pkt 1 ustawy. Zestawienie tych przepisów wskazuje, że istota działań domownika, który nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo, leżących w zakresie jego decyzji gospodarczych.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 17 stycznia 2014 r., III AUa 517/13
Lex, nr 1428151

1. O stałej pracy w gospodarstwie rolnym można mówić jedynie przy pewnej systematyczności oraz co najmniej gotowości do wykonywania pracy, gdy jest to niezbędne rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo, a nie wyłącznie wówczas, gdy pomoc taką deklaruje domownik. Ten element dyspozycyjności domownika potwierdza również wymóg zamieszkania domownika na terenie gospodarstwa lub w pobliżu, czyli w takiej odległości, która umożliwia jak najszybsze dotarcie na teren gospodarstwa, jeżeli zajdzie taka potrzeba i świadczenia na rzecz gospodarstwa osoby bliskiej pracy w wymiarze czasu niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa rolnego.

2. Przepis art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, możliwości wliczenia okresu pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze, nie uzależnia od wymiaru czasu poświęconego na pracę w tym gospodarstwie. Oznacza to, że można zaliczyć i taki okres, który był łączony z nauką w stacjonarnej, wieczorowej i zaocznej szkole ponadpodstawowej.

3. Nie można z góry zakładać, że w przypadku osoby spełniającej pozostałe przesłanki definicji domownika, fakt jej uczęszczania do szkoły ponadpodstawowej oraz związane z tym obowiązki szkolne zawsze wykluczają możliwość spełnienia po stronie takiej osoby przesłanki „stałości pracy w gospodarstwie rolnym”.

Wyrok NSA z 22 stycznia 2014 r., I OSK 2500/12,
Lex, nr 1452154

Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego. Zatem uwzględnieniu winna podlegać jedynie stała praca o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działal-

ności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 stycznia 2014 r., III AUa 575/13,
Lex, nr 1428158

W sensie ekonomicznym, prowadzenie gospodarstwa rolnego tym różni się od wskazanych w art. 3 pkt 22 u.ś.r. form aktywności zawodowej, że rolnik działa na własny rachunek ponosząc ryzyko gospodarcze oraz podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W efekcie to rachunek ekonomiczny determinuje reżim pracy rolnika, a podejmowanie przez niego, w ramach zarządzania gospodarstwem, nawet nieracjonalnych z punktu widzenia gospodarczego działań, nie skutkuje pozbawieniem go zatrudnienia, ale wpływa jedynie na ekonomiczne wyniki działalności rolniczej. Tak więc, w myśl ustawy, do rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne nie ma zastosowania pojęcie „rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej”. Praca we własnym gospodarstwie rolnym, zarządzanie nim, jest formą aktywności zawodowej uprawianą dla celów zarobkowych.

Wyrok WSA w Łodzi z 24 kwietnia 2014 r., II SA/Łd 47/14,
Lex, nr 1531565

Nabycie własności gospodarstwa rolnego w drodze dziedziczenia, bez prowadzenia w nim działalności rolniczej, nie stanowi podstawy do zawieszenia wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Dla potrzeb ustalania uprawnień rentowych czy emerytalnych rolników oraz ich wysokości, nacisk położyć należy na zbadanie faktu rzeczywistego prowadzenia działalności rolniczej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 9 maja 2014 r., III AUa 1576/13,
Lex, nr 1477044

Ustawodawca odróżnia wyraźnie pracę w gospodarstwie rolnym i pracę w gospodarstwie domowym. Podleganie ubezpieczeniu społecznemu może mieć swoje źródło w wykonywaniu pracy w każdym z tych gospodarstw, lecz tylko praca w gospodarstwie rolnym może prowadzić do nabycia statusu rolnika, wyłączając tym samym możliwość uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego z art. 17 ust. 1 pkt 1 u.ś.r. Dlatego sam fakt podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników nie przesądza o konieczności negatywnego załatwienia wniosku o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego.

Wyrok WSA w Poznaniu z 14 maja 2014 r. II SA/Po 1241/13,
Lex, nr 1479402

Z przepisów art. 7 ust. 2 i art. 16 ust 1 pkt 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, iż warunkiem koniecznym do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem jest prowadzenie działalności rolniczej stanowiącej stałe źródło utrzymania lub przeznaczenie gruntów prowadzonego gospodarstwa rolnego do zalesienia. Jeżeli osoba jest właścicielem gruntów rolnych, a nie można stwierdzić w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, iż jest rolnikiem, to oznacza to, że osoba ta nie jest wyłączona spod działania przepisu art. 17 ust. 1, w związku z art. 3 pkt 22 u.ś.r.

Wyrok WSA w Poznaniu z 8 maja 2014 r., II SA/Po 1380/13,
Lex, nr 1471314

Prowadzenie działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 maja 2014 r., III AUa 1739/13,
Lex, nr 1458868

W rozumieniu ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, charakter pracy domownika w gospodarstwie rolnym nie może być utożsamiany z charakterem pracy rolnika w takim gospodarstwie. Domownik nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, lecz wyłącznie pomaga rolnikowi w prowadzeniu takiej działalności, zatem nie musi on pracować w takim samym wymiarze godzinowym jak rolnik i może pozwolić sobie na jednoczesne kształcenie się. Na takie rozumienie charakteru pracy domownika wskazuje rozróżnienie przez ustawodawcę w art. 6 pkt 1 i 2 definicji rolnika i domownika. Gdyby zamiarem ustawodawcy było jednakowe traktowanie nakładu pracy domownika i rolnika oraz ich wkładu w rozwój gospodarstwa rolnego, to z pewnością nie wprowadzałby takiego rozróżnienia. Nie można zatem przyjmować, że skoro osoba, mająca status domownika, realnie pomagając rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, jednocześnie pobiera naukę w szkole, to jej praca w tym gospodarstwie nie ma z tego powodu charakteru stałego. Ocena taka musi być dokonywana w odniesieniu do konkretnych okoliczności faktycznych.

Wyrok WSA w Warszawie z 20 sierpnia 2014 r., VIII SA/Wa 183/14,
Lex, nr 1508622

Analiza uregulowań prawnych zawartych w art. 6 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym (Dz. U. Nr 10, poz. 53), prowadzi do wniosku, iż przepis ten nie gwarantuje właścicielom budynków, które pozostały własnością rolnika po przekazaniu gospodarstwa rolnego (wraz z działką gruntu, na

której budynki te były posadowione) na rzecz Skarbu Państwa, bezpłatnego przekazania na ich rzecz tej samej co do powierzchni, działki geodezyjnie wyodrębnionej, która była przedmiotem przekazania w zamian za świadczenie emerytalno-rentowe, ale tylko takiej działki, która jest zabudowana, a więc nieruchomości co do zasady odpowiadającej powierzchni posadowionych na niej budynków. Art. 6 ustawy nie nakłada na organ administracji państwowej (obecnie starostę) obowiązku przeniesienia na rzecz właścicieli budynków znajdujących się na działce, która wchodziła w skład gospodarstwa rolnego przekazanego Państwu, własności gruntu całego dawnego siedliska, lecz jedynie takiej powierzchni gruntu (działki), która jest niezbędna do korzystania z budynków.

Wyrok WSA w Kielcach z 3 września 2014 r., II SA/Ke 546/14,
Lex, nr 1513391

Nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 września 2014 r. III AUa 2548/13,
Lex, nr 1527055

Prowadzenie działalności rolniczej oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. Wykładnia określeń „rolnik” i „prowadzenie działalności rolniczej”, zawartych w art. 6 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazuje na zawodowy, stały, osobisty i realizujący interes danej osoby charakter tej działalności. Unormowanie to, w powiązaniu z art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3, wskazuje jasno cel tej ustawy, jakim jest zapewnienie ubezpieczenia społecznego osobom, dla których prowadzenie działalności rolniczej jest zawodem, stanowiącym ich podstawowe zajęcie i stałe źródło utrzymania. Osobisty charakter działalności, jako cecha działalności rolniczej, oznacza, że rolnik osobiście prowadzi gospodarstwo rolne, co wyraża się co najmniej w tym, że do niego zwykle należy podejmowanie decyzji dotyczących prowadzonego gospodarstwa. Prowadzenie działalności rolniczej wiąże się ściśle z normalnymi działaniami koniecznymi dla prowadzenia gospodarstwa rolnego, tj. z wykonywaniem pracy w tym gospodarstwie lub wykonywaniem innych zwykłych czynności związanych z prowadzeniem takiej działalności. Z kolei nastawienie działalności rolniczej na realizację interesów rolnika wynika wprost z wymagania, aby działalność ta była prowadzona na jego własny rachunek.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 20 listopada 2014 r., III AUa 213/14,
Lex, nr 1659116

Ustawa z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie uzależnia nabycia przez rolników uprawnień emerytalno-rentowych od wyzbycia się gospodarstwa, ale tylko od osiągnięcia określonego wieku. Przyznanie rolnikowi emerytury przed osiągnięciem tego wieku, a także pełna wypłata świadczeń z tytułu emerytury lub renty uzależnione zostały natomiast od zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, za które uznać trzeba między innymi wyzbycie się własności i posiadania gospodarstwa rolnego. Wybór rodzaju umowy prowadzącej do wyzbycia się gospodarstwa rolnego należy do stron. Mogą je stanowić umowy określone w tej ustawie jako umowy z następcą (art. 84 i 85) lub przewidziane w kodeksie cywilnym umowy darowizny i dożywocia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 grudnia 2014 r., I ACa 160/14,
Lex, nr 1649227

Płatności bezpośrednie i wspieranie rozwoju obszarów wiejskich

Posiadanie gruntów w ujęciu cywilistycznym jest niedostateczne i nie stanowi wystarczającej przesłanki do ubiegania się o płatności obszarowe, zaś pojęcie posiadania na gruncie ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach wsparcia bezpośredniego należy odczytywać w drodze wykładni celowościowej, z uwzględnieniem krajowych i wspólnotowych przepisów dotyczących płatności do gruntów rolnych. W tym stanie pojęcie posiadania gruntów rolnych, w rozumieniu tej ustawy, należy rozumieć jako faktyczne użytkowanie gruntów rolnych.

Wyrok WSA w Gdańsku z 9 stycznia 2014 r., I SA/Gd 1255/13,
Lex, nr 1419543

1. Sprawa ustalenia oraz zwrotu kwoty nienależnie pobranych płatności jest sprawą administracyjną podlegającą rozstrzygnięciu w drodze decyzji administracyjnej.

2. W przypadku gdy pobranie środków publicznych zostało przekazane przez Agencję na podstawie umowy, ustalenie nienależnej płatności lub w nadmiernej wysokości następuje na drodze postępowania cywilnego, natomiast, gdy źródłem pobrania środków publicznych przeznaczonych na finansowanie rolnictwa było władcze rozstrzygnięcie organu administracji publicznej (decyzja administracyjna), to właściwym trybem do dochodzenia ich zwrotu jest tryb określony w art. 29 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Przy czym nie oznacza to, że takie władcze rozstrzygnięcie organu administracji publicznej musiało formalnie odnosić się do podmiotu, wobec którego została podjęta decyzja o ustaleniu nienależnie pobranej płatności, wydana w trybie art. 29 ust. 1 powyższej ustawy.

3. Ustalenie w drodze decyzji administracyjnej kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych w trybie art. 29 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczy wszystkich wymienionych w tym przepisie środków publicznych, co do których ustalono, że ich pobranie (wypłata) nastąpiło w sposób nieuprawniony.

Wyrok NSA z 14 stycznia 2014 r., II GSK 1415/12,
Lex, nr 1452674

1. Jeśli nawet (w ramach jednej unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich) różne postępowania są prowadzone na podstawie różnych przepisów, to ich stosowanie i wykładnia oraz wyprowadzane normy prawne powinny zmierzać do realizacji wspólnego celu, jakim jest udzielanie wsparcia w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

2. Jeżeli przyznanie renty strukturalnej jest odrębnym postępowaniem, to tym samym do wszelkich ocen dotyczących jej przyznania powinny mieć zastosowanie reguły dotyczące tego właśnie odrębnego postępowania. Tak więc również i to, czy zostały spełnione warunki do przyznania renty strukturalnej – w tym, czy doszło do przeniesienia własności wszystkich użytków (gruntów) rolnych wchodzących w skład danego gospodarstwa (jak i samego pojęcia gospodarstwa rolnego) – powinno być oceniane według kryteriów tego postępowania, zakończonego ostateczną decyzją, której skutki w obrocie prawnym nie mogą być obojętne lub niezauważalne dla organów administracyjnych (jak i sądów).

Wyrok NSA z 14 stycznia 2014 r., II GSK 1455/12,
Lex, nr 1568277

1. Zaniechanie przez organ w postępowaniu w sprawie przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego weryfikacji istniejących danych w systemie ewidencji producentów rolnych nie może być uznane jako rażące naruszenie prawa.

2. Rażące naruszenie prawa wymaga zdecydowanego odróżnienia od nie mającego tego rodzaju charakteru innego naruszenia prawa. „Rażące naruszenie prawa” stanowi kwalifikowaną formę naruszenia norm prawnych, w związku z czym utożsamianie tego pojęcia z każdym „naruszeniem prawa” nie jest zasadne. Naruszenie przepisów postępowania lub prawa materialnego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być podstawą stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej w postępowaniu prowadzonym w trybie nadzoru, jeżeli nie nosi cech rażącego naruszenia prawa.

Wyrok NSA z 15 stycznia 2014 r., II GSK 1717/12,
Lex, nr 1452725

Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu w sprawach dotyczących płatności bezpośredniej, płatności uzupełniającej, płatności cukrowej, płatności do

pomidorów oraz wsparcia specjalnego są obowiązane przedstawiać dowody oraz dać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Chodzi tu przede wszystkim o dowody wskazane we wniosku oraz innych dokumentach dołączonych przez wnioskodawcę.

Wyrok WSA w Łodzi z 16 stycznia 2014 r., III SA/Łd 1004/13,
Lex, nr 1502795

1. W § 5a ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 193, poz. 1397 ze zm.) nie ma zapisanego wymogu legitymowania się wpisem do rejestru producentów mleka już w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy.

2. Za „ubiegającego się o pomoc” należy uznać osobę od dnia złożenia wniosku do czasu jego rozpatrzenia i wydania rozstrzygnięcia.

Wyrok NSA z 22 stycznia 2014 r., II GSK 220/13,
Lex, nr 1452754

Warunek ustanowiony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 września 2004 r. w sprawie Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” (Dz.U. Nr 207, poz. 2117), zgodnie z którym uzupełnienie – w okresie pięciu lat od rozpoczęcia działalności – braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych może nastąpić wyłącznie przez uzyskanie wykształcenia określonego w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, a nie przez uzyskanie stażu pracy w gospodarstwie rolnym, jest niezgodny z wymaganiami ustanowionymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia (Dz.U.UE L 1999 r., nr 160, poz. 80 ze zm.).

Wyrok SN z 23 stycznia 2014 r., II CSK 188/13,
OSNC 2014/12/125

Ponieważ domniemanie prowadzenia działalności rolniczej ustanowione w § 2 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” (Dz. U. Nr 200, poz. 1443) wiąże się z własnością użytków rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha, a użytki rolne obejmują grunty orne i grunty rolne zabudowane budynkami i urządzeniami służącymi produkcji rolniczej, to trafny jest pogląd, że własność gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych prze-

kraczącej 1 ha objęta jest omawianym domniemaniem także wtedy, gdy część użytków rolnych stanowią grunty rolne zabudowane.

Wyrok NSA z 23 stycznia 2014 r., II GSK 1575/12,
Lex, nr 1452693

W przypadku wydania – na wniosek producenta rolnego o przyznanie płatności – przez organ Agencji decyzji o przyznaniu płatności na zalesianie, kolejne wnioski mogą dotyczyć tylko wypłaty płatności, zatem, oczywiste również jest, że przepis § 11a rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 187, poz. 1929 ze zm.) dotyczy takiej tylko oto sytuacji, gdy po złożeniu przez producenta rolnego wniosku o przyznanie płatności, a przed wydaniem przez organ ARiMR decyzji o przyznaniu płatności, następuje śmierć producenta rolnego (wnioskodawcy), w żadnym zaś razie przepis ten nie obejmuje swoją hipotezą sytuacji, gdy po wydaniu już przez organ ARiMR decyzji o przyznaniu płatności, następuje śmierć producenta rolnego, któremu przyznano decyzją płatność (na zalesianie).

Wyrok WSA w Szczecinie z 5 lutego 2014 r., I SA/Sz 1260/13,
Lex, nr 1432608

Przypadki siły wyższej wskazane w art. 39 ust. 1 rozporządzenia nr 817/2004 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) to sytuacje nadzwyczajne, niemożliwe do przewidzenia, przy dochowaniu należytej staranności ze strony rolnika. Taką okolicznością nie może być utrata powierzchni użytków rolnych, zadeklarowanych do płatności, w sytuacji, gdy w chwili ich zgłoszenia do programu osoba nie posiada do nich tytułu prawnego dającego podstawę do zrealizowania obowiązków wynikających z zasad określających ten program.

Wyrok NSA z 5 lutego 2014 r., II GSK 1770/12,
Lex, nr 1450680

Podstawą przyznania płatności jest wniosek i dane w nim zawarte, ale nie można przyjąć założenia, że organ nie ma prawnego obowiązku wyjaśnić stanu faktycznego sprawy, gdy posiada wątpliwości co do danych zgłoszonych przez wnioskodawcę. Właśnie dlatego, że niekiedy ma wątpliwości co do tych danych, to przed wydaniem decyzji może podjąć czynności kontrolne.

Wyrok NSA z 5 lutego 2014 r., II GSK 1796/12,
Lex, nr 1450687

Cywilistyczne pojęcie „posiadania” nie w pełni pokrywa się zakresowo z pojęciem rolniczego użytkowania gruntu, niezbędnego dla uzyskania płatności obszarowych. „Posiadanie” dla potrzeb płatności zawiera w sobie bowiem przesłankę w postaci cywilistycznego posiadania obok dokonywania zabiegów agrotechnicznych. Nie zawsze przejściowe posiadanie nieruchomości w sensie cywilistycznym lub też przejściowa utrata tego posiadania, będzie świadczyć odpowiednio o rolniczym użytkowaniu gruntu przez dany podmiot, bądź też o braku takiego użytkowania. Przejściowa utrata posiadania nieruchomości rolnej i jej odzyskanie, przy równoczesnym spełnieniu pozostałych przesłanek płatności, musi być traktowane jako rolnicze użytkowanie.

Wyrok WSA w Szczecinie z 7 lutego 2014 r., I SA/Sz 1054/13,
Lex, nr 1432605

Organ prowadzący postępowanie z wniosku rolnika o przyznanie płatności, w trakcie postępowania wyjaśniającego ma możliwość weryfikacji deklaracji zawartych we wniosku, jak i ustaleń systemowych, poprzez wykorzystanie wszelkich, zgodnych z prawem narzędzi, w tym kontroli na miejscu, która to najpełniej jest w stanie oddać rzeczywisty obraz danych zadeklarowanych we wniosku.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 7 lutego 2014 r., III SA/Wr 827/13,
Lex, nr 1435712

Płatności mogą być przyznane producentowi, który posiada grunty deklarowane do płatności w dacie złożenia wniosku i czasie niezbędnym dla utrzymania gruntów zgodnie z normami. Tym samym niezbędne jest ustalenie czy wnioskodawca istotnie wykonał wszystkie zabiegi agrotechniczne na gruntach dzierżawionych właściwie dla deklarowanej produkcji oraz okoliczności wygaśnięcia dzierżawy. Na jaki czas była zawarta umowa i z jakiej przyczyny została rozwiązana czy też wygasła z racji upływu terminu. Dodatkowo konieczne jest ustalenie czy w dacie składania wniosku o płatność spółka miała świadomość upływu terminu dzierżawy, czy przyczyniła się do rozwiązania/wypowiedzenia umowy. Istotne jest również ustalenie czy formalne przekazanie dzierżawionych gruntów było przekazaniem rzeczywistym i czy spółka mogła później wykonywać na tych gruntach prace agrotechniczne, w szczególności koszenie traw, ich zwożenie czy wykaszanie samosiejek.

Wyrok NSA z 12 lutego 2014 r., II GSK 1722/12,
Lex, nr 1497863

1. Brak uwzględnienia ewentualnych rozbieżności między działkami zadeklarowanymi a działkami odniesienia w systemie identyfikacji działek rolnych może świadczyć o naruszeniu przepisów procedury w zakresie wszechstronnego i prawidłowego rozważenia materiału dowodowego, nie stanowi natomiast rażącego naruszenia prawa.

2. Tryb nadzwyczajny wzniesienia decyzji administracyjnych nie służy do przeprowadzania w dowolnym czasie korekty przyznanych płatności w sytuacji, kiedy organ po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie przyznania płatności dostrzeże jakiegokolwiek nieścisłości w swoich własnych obliczeniach powierzchni kwalifikowanej do płatności.

Wyrok NSA z 26 sierpnia 2014 r., II GSK 887/13,
Lex, nr 1572675

To rolnik ponosi pełną odpowiedzialność za skutki podania we wniosku informacji niezgodnych ze stanem faktycznym. Przesłany przez organ ARiMR spersonifikowany załącznik graficzny do wniosku ma jedynie ułatwić i pomóc producentowi rolnemu wypełnienie wniosku. Jednakże to producent rolny musi każdorazowo sprawdzić, czy wszystkie działki zgłaszane w poprzednim roku będą przez niego uprawiane, czy ich stan się nie zmienił np. w wyniku rozrośnięcia się terenów zadrzewionych, zakrzaczonych, zalanych. To producent rolny winien być najlepiej zorientowany w stanie uprawianych przez siebie działek rolnych.

Wyrok WSA w Olsztynie z 18 września 2014 r., I SA/OI 564/14,
Lex, nr 1512491

1. Ortofotomapa jest jedynym prawnie dostępnym instrumentem weryfikacji powierzchni działek rolnych deklarowanych do płatności, a rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454), nie stanowi alternatywnej dla ortofotomapy podstawy ich weryfikacji.

2. Definicja gruntów rolnych kwalifikujących się do płatności bezpośrednich wynikająca z przepisów wspólnotowych nie jest tożsama z powierzchnią użytków rolnych, które są definiowane w Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB). Z powyższego względu powierzchnie użytków rolnych określone w systemie EGiD nie mogą stanowić powierzchni referencyjnej dla jednolitej płatności obszarowej.

Wyrok WSA w Gdańsku z 16 lipca 2014 r., I SA/Gd 29/14,
Lex, nr 1499874

Dla potrzeb przyznania pomocy ze środków unijnych miarodajna jest sprzedaż rzepaku w danym roku, nie zaś wielkość produkcji.

Wyrok NSA z 3 kwietnia 2014 r., II GSK 137/13,
Lex, nr 1485488

Przepisy art. 7 ust. 1 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, regulujące kwestię przyznania rolnikowi prawa do jednolitej płatności obszarowej, m.in. ze względu na fakt posiadania działki rolnej o łącznej

powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, nie wymagają, aby cała przestrzeń tego minimalnego obszaru działki była wyłącznie przeznaczona dla rolniczego wykorzystania. Powołany przepis nie stanowi także podstawy do zmniejszenia lub pozbawienia rolnika jednolitej płatności obszarowej, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono mniejszy niż 1 ha, jak to deklarował rolnik, obszar rolniczego wykorzystania działki.

Wyrok WSA w Krakowie z 10 kwietnia 2014 r., III SA/Kr 872/13,
Lex, nr 1526240

W art. 47 ust. 2 rozporządzenia nr 1974/2006 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) jest mowa o pojęciu „być w stanie”, a nie „stanie okoliczności”. Nie sposób przyjąć, że pojęcia te są tożsame. Różnica w użytej przez prawodawcę terminologii nie powinna prowadzić do tych samych skutków prawnych, skoro chodzi o okoliczność wewnętrzną dotyczącą samego beneficjenta lub upoważnione przez niego osoby „są w stanie dokonać tej czynności”. W rozumieniu omawianego przepisu, chodzi niewątpliwie o sytuacje zindywidualizowane poparte odpowiednimi dowodami, o których mowa w przepisie i ocenionymi przez organ jako wystarczającymi do zgłoszenia w przypadku siły wyższej. Ciężar dowodowy został przerzucony na stronę, gdyż z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Wyrok NSA z 3 kwietnia 2014 r., II GSK 158/13,
Lex, nr 1485493

1. Użyty w § 5a ust. 3 rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 193, poz. 1397 ze zm.) zwrot „nabycie gospodarstwa” nie może być rozumiany wyłącznie jako nabycie własności całego gospodarstwa rolnego np. w sposób określony w art. 155 § 1 k.c.

2. Z żadnego przepisu rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 193, poz. 1397 ze zm.), ustawy z 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, czy właściwych w sprawie rozporządzeń unijnych nie wynika, by zamiarem prawodawcy było różnicowanie podmiotów uprawnionych do uzyskania pomocy pod względem tytułu prawnego do dysponowania gospodarstwem rolnym.

Wyrok NSA z 30 maja 2014 r., II GSK 480/13,
Lex, nr 1479252

Ewentualna wadliwość ustaleń w zestawieniu z rzeczywistą wartością maksymalnego kwalifikowanego obszaru wyznaczonego w systemie identyfikacji działek rolnych, którym organy dysponują, nie może przemawiać za przyjęciem rażącego naruszenia art. 3 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wyrok NSA z 30 maja 2014 r., II GSK 360/13,
Lex, nr 1479243

1. Wykładnia art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego musi opierać się na założeniu, że warunek określony w tym przepisie jest obiektywnie możliwy do spełnienia dla producenta rolnego posiadającego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, powierzchnię gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, która kwalifikuje się do objęcia tą płatnością zgodnie z art. 124 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 73/2009. Chodzi o to, by taki producent rolny miał normatywnie określoną możliwość wypełnienia ustawowej przesłanki przyznania mu płatności, która to płatność jest określona nie tylko w przepisach krajowych, ale przede wszystkich w przepisach unijnych. Nie jest dopuszczalne w państwie prawa, by producent rolny ponosił negatywne skutki w tym zakresie z powodu ewentualnych zaniedbań lub błędów ustawodawcy krajowego.

2. Warunek w postaci nadania numeru identyfikacyjnego spełnia osoba (wnioskodawca), która jest producentem rolnym, posiada odrębne gospodarstwo rolne i której współmałżonkowi nadano za jej zgodą numer identyfikacyjny w rozumieniu przepisów ustawy o ewidencji producentów. Błędny jest natomiast pogląd, że w takim przypadku wnioskodawcą powinien być współmałżonek, któremu nadany został numer identyfikacyjny.

Wyrok NSA z 30 maja 2014 r., II GSK 463/13,
Lex, nr 1579392

Z przepisu § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a i b rozporządzenia z dnia 13 września 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 169, poz. 1141) nie można wywieść warunku, aby te budynki, budowle czy urządzenia służyły wyłącznie do produkcji rolnej.

Wyrok WSA w Warszawie z 8 maja 2014 r. V SA/Wa 2258/13,
Lex, nr 1476833

Z przepisu art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wynika, że postępowanie przed organami ARiMR (od 2007 r.), w celu ułatwienia realizacji nałożonych jej zadań, zostało w dość istotny sposób zmodyfikowane, uzyskując szczególny charakter w stosunku do postępowania administracyjnego uregulowanego w k.p.a. Do najistotniejszych zmian należy zaliczyć odejście od fundamentalnej zasady prawdy obiektywnej określonej w art. 7 k.p.a., tj. organy ARiMR zostały zobowiązane jedynie do wyczerpującego rozpatrzenia materiału dowodowego w miejsce dotychczasowego obowiązku wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego. Ponadto przyjęto zasadę, że ciężar dowodu ciąży na osobie która z tego faktu będzie wywodzić skutki prawne. Tak więc, konsekwencją tej zasady jest przeniesienie ciężaru dowodu na podmiot, który z tego faktu czerpie korzyści, tym samym w obowiązującym obecnie stanie prawnym w niejaki sposób zmuszono stronę do większej aktywności. Ograniczone również zostały takie zasady jak: zasada czynnego udziału stron w postępowaniu, czy też zasada udzielania informacji poprzez przyjęcie, że tylko na żądanie strony organ zobowiązany jest je przestrzegać.

Wyrok WSA w Warszawie z 20 sierpnia 2014 r., VIII SA/Wa 645/14,
Lex, nr 1508645

Minimalna powierzchnia działek rolnych, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, obejmuje powierzchnię działek kwalifikujących się do płatności, a więc powierzchnię wykorzystywanych użytków rolnych.

Wyrok NSA z 21 października 2014 r., II GSK 1428/13,
Lex, nr 1592014

Opodatkowanie rolnictwa

Jedynie nabycie gruntów w drodze umowy sprzedaży, w rozumieniu art. 535 k.c. uprawnia do zwolnienia tych gruntów z podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z 1984 r. o podatku rolnym (przy spełnieniu pozostałych przesłanek tego zwolnienia).

Wyrok WSA we Wrocławiu z 14 stycznia 2014 r., I SA/Wr 1821/13,
Lex, 1434986

1. Skoro powierzchnia gruntów, ich sklasyfikowanie w ewidencji gruntów jako grunty rolne oraz brak ich zajęcia na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza są jedynymi określonymi normatywnie przesłankami pozwalającymi uznać te grunty za gospodarstwo rolne w rozumieniu ustawy o podatku rolnym, taką przesłanką nie może być faktyczne prowadzenie na nabytych gruntach działalno-

ści rolniczej, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z 1984 r. o podatku rolnym, czy też ich wykorzystywanie na cele rolnicze.

2. Z uwagi na brzmienie art. 9 pkt 2 lit. a u.p.c.c., ustalenie zaistnienia przesłanek warunkujących zastosowanie określonego w tym przepisie zwolnienia podatkowego, powinno nastąpić na moment dokonania sprzedaży, na co wskazuje użyty przez ustawodawcę zwrot „w chwili dokonania czynności”.

Wyrok WSA w Olsztynie z 18 czerwca 2014 r., I SA/OI 456/14,
Lex, nr 1481081

Jeżeli grunty rolne w momencie ich nabycia były w posiadaniu (dzierżawie, trwałym zagospodarowaniu) nabywcy, to nie ma podstaw do stosowania zwolnienia z podatku rolnego. Wchodzą one w skład gospodarstwa rolnego i ich nabycie nie powoduje ani powiększenia tego gospodarstwa, ani jego utworzenia. Zmiana tytułu prawnego – z dzierżawy na prawo własności – nie może spowodować, iż grunty te „wejdą” w skład gospodarstwa rolnego, skoro już wcześniej w taki sposób były traktowane.

Wyrok WSA w Olsztynie z 31 lipca 2014 r., I SA/OI 361/14,
Lex, nr 1501961

1. Uznanie danej działalności za rolniczą, wyłączonej z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, bądź za działy specjalne produkcji rolnej, zależy od jej rozmiarów.

2. Wielkość norm szacunkowych została wprawdzie ustalona dla kur, jednakże należy uznać, że wobec niewyłączenia kurcząt z wielkości stada, normy te należy stosować zarówno do kur, jak i kurczaków (będących wszak pisklętami kur), w zależności od ich docelowego przeznaczenia. Normy szacunkowe nie odnoszą się bowiem do wielkości produkcji, a jedynie do wysokości dochodu z chowu określonego gatunku drobiu na określony cel, do norm tych ustawodawca odsyła bowiem w art. 24 ust. 4 u.p.d.o.f., nie odwołuje się do nich przy definiowaniu działów specjalnych produkcji rolnej.

Wyrok WSA w Poznaniu z 4 września 2014 r., I SA/Po 626/14,
Lex, nr 1512536

Zajęciem na cele działalności gospodarczej gruntu wyłączonego z opodatkowania podatkiem od nieruchomości (gruntu rolnego), będą faktyczne czynności polegające na przeznaczeniu i wykorzystywaniu gruntu do prowadzenia działalności, z zaznaczeniem, że wszelkie działania winny być uzasadnione celami gospodarczymi przedsiębiorcy. Kolejną konieczną przesłanką dla uznania gruntu rolnego za zajętego na potrzeby tej działalności, będzie brak możliwości prowadzenia działalności rolnej.

Wyrok WSA w Gdańsku z 17 września 2014 r., I SA/Gd 1632/13,
Lex, nr 1533118

Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Właściciel nieruchomości objętej wnioskiem wójta wszczynającym postępowanie w sprawie o wyrażenie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nie-rolnicze na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie jest stroną tego postępowania.

Wyrok NSA z 23 stycznia 2014 r., II OSK 2057/11,
Lex, nr 1452847

1. Złożenie przez inwestora wniosku o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej obliguje organ w pierwszej kolejności do zbadania, czy będący przedmiotem wniosku grunt kwalifikuje się do takiego wyłączenia, czy też warunku tego nie spełnia. Od obowiązku takiego badania nie zwalnia wnioski, w którym wskazane grunty określono jako wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego lub organicznego.

2. Skoro wyłączenie gruntów może nastąpić dopiero po wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie, rolą organu jest ustalenie, kiedy faktycznie nastąpi wyłączenie gruntów, jak również czy być może wyłączenie nastąpiło przed wydaniem decyzji. Zatem obowiązkiem organu jest także zbadanie, czy na datę orzekania nie doszło już do faktycznej zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych. Innymi słowy, czy inwestor bez uzyskania zezwolenia faktycznie nie dokonał przedmiotowej zmiany.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 30 stycznia 2014 r., II SA/Go 1076/13,
Lex, nr 1531308

W rozumieniu ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych degradacja (art. 4 pkt 16) oraz dewastacja (art. 4 pkt 17) gruntów oznacza odpowiednio zmniejszenie lub utratę rolniczej lub leśnej wartości użytkowej, stąd też grunty podlegające rekultywacji w znaczeniu ustawy należy kwalifikować jako grunty rolne lub leśne. W stosunku do takich gruntów właściwy organ może wydać decyzję w sprawach rekultywacji (art. 22 ust. 1 ustawy). Przez rekultywację gruntów należy rozumieć nadanie lub przywrócenie gruntem zdegradowanemu lub zdewastowanemu wartości użytkowych lub przyrodniczych.

Wyrok WSA w Rzeszowie z 4 czerwca 2014 r., II SA/Rz 319/14,
Lex, nr 1498226

Ustawa z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie zawiera żadnych przepisów regulujących wprost sytuację prawną adresata zezwolenia na wyłączenie gruntu z produkcji rolnej wyeliminowanego następnie z obrotu prawnego na skutek stwierdzenia jego nieważności. W tych okolicznościach jedynym przepisem, który może znaleźć zastosowanie jest art. 28 ust. 2 ww. ustawy.

Wyrok NSA z 30 września 2014 r., II OSK 723/13,
Lex, nr 1572790

Przepis art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w nowym brzmieniu, nadanym ustawą zmieniającą – ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 503) znajduje zastosowanie również do spraw w toku.

Wyrok WSA w Poznaniu z 18 czerwca 2014 r., IV SA/Po 41/14,
Lex, nr 1482295

Decyzja o umorzeniu należności w oparciu o art. 12 ust. 16 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ma charakter uznaniowy.

Wyrok WSA w Warszawie z 17 października 2014 r., IV SA/Wa 1412/14,
Lex, nr 1553581

Wykładnia językowa art. 6 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych prowadzi do wniosku, że zmiana przeznaczenia gruntów rolnych odnosić się powinna do nieużytków i gruntów o najniższej przydatności produkcyjnej, zaś wyjątkowo do gruntów najwyższej klasy. Nie może budzić wątpliwości, że organ rozpoznając wniosek o zmianę przeznaczenia gruntów powinien przede wszystkim kierować się wskazanymi przez ustawodawcę zasadami ochrony gruntów, a wydając decyzję rozważyć interes publiczny, jakim jest ochrona gruntów rolnych i interes wnioskującej gminy.

Wyrok NSA z 2 września 2014 r., II OSK 436/13,
Lex, nr 1572729

Prawodawca nie ograniczył stosowania sankcji, przewidzianej w art. 28 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, do przypadków trwałego wyłączenia gruntu z produkcji leśnej (czy rolnej). Pojęcie wyłączenia gruntu z produkcji używane jest w ustawie w określonym znaczeniu – zdefiniowano je w art. 4 pkt 11. Te same wnioski wynikają z samej definicji legalnej określenia jak i jego użycia w innych częściach ustawy. Przykładowo z art. 4 pkt 13 wynika *expressis verbis* reguła, że wyłącznie gruntu z produkcji, z czym wiązać się może także ponoszenie tzw. opłat rocznych, może mieć także charakter trwały lub czasowy (tzw. nietrwale). Nie pozwala to uznać, jakoby wolą prawodawcy było stosownie sankcji, w postaci podwyższonej należności jedynie, gdy dojdzie do trwałego wyłączenia gruntu z produkcji leśnej (lub rolnej).

Wyrok WSA w Warszawie z 9 kwietnia 2014 r., IV SA/Wa 1812/13,
Lex, nr 1465947

Wyłączenie z produkcji gruntów leśnych jest czynnością faktyczną, która zgodnie z art. 11 ust. 1 z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych może nastąpić tylko po

wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie i w jej następstwie. W przeciwnym wypadku wyłączenie z produkcji narusza przepisy ww. ustawy.

Wyrok WSA w Warszawie z 3 października 2014 r., IV SA/Wa 1199/14,
Lex, nr 1553545

Przepis art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ma zastosowanie do decyzji o wyłączeniu z produkcji rolniczej – a nie do orzeczeń o przeznaczeniu gruntów na cele nierolnicze – gruntów klas IV-VI, na mocy których nie nastąpiło jeszcze faktyczne wyłączenie.

Wyrok NSA z 20 maja 2014 r., I OSK 2574/12,
Lex, nr 1586062

Dokonanie w miejscowym planie zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne powinno być poprzedzone wystąpieniem o uzyskanie zgody, o jakiej mowa w art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Uchybienie w tym zakresie zalicza się do istotnego naruszenia trybu sporządzania planu miejscowego, a także właściwości organów w tym zakresie, co prowadzić musi do stwierdzenia nieważności uchwały rady gminy w całości lub części.

Wyrok NSA z 4 marca 2014 r., II OSK 2730/13,
Lex, nr 1495297

Ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (i nierolnicze) bez wymaganej zgody właściwego organu (ministra albo marszałka województwa) godzi jednocześnie w materialnoprawne gwarancje ochrony tych gruntów, wynikające z art. 3 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 7 ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a polegające na ograniczeniu przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Tego rodzaju naruszenie skutkuje zaś wadliwością postanowień planu dokonujących zmiany dotychczasowego, leśnego przeznaczenia gruntów, i wprowadzających sprzeczny z tym przeznaczeniem sposób ich zagospodarowania i zabudowy – tym samym stanowi również naruszenie zasad sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wyrok WSA w Poznaniu z 14 maja 2014 r., IV SA/Po 136/14,
Lex, nr 1474657

Konstrukcja art. 6 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych pozostawia właściwemu organowi ocenę każdej konkretnej sytuacji, gdyż brak jest generalnego zakazu zmiany przeznaczenia gruntów wyższych klas na grunty produkcyjne. Organ winien w sposób wyczerpujący rozważyć, czy interes społeczny będący

podstawą żądania zmiany przeznaczenia gruntów, należy przedłożyć ponad ustawowy obowiązek ochrony gruntów rolnych. Obowiązek ten został sprecyzowany w treści art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy stanowiącym, że ochrona gruntów rolnych polega na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne.

Wyrok WSA w Warszawie z 9 maja 2014 r., IV SA/Wa 479/14,
Lex, nr 1476810

Inne

Ustawodawca dopuszcza możliwość zmiany przeznaczenia lasu na użytek rolny jedynie w odniesieniu do specjalnej kategorii spraw. Wskazują na to użyte w art. 13 ust. 2 ustawy z 1991 r. o lasach dwa dodatkowe kwalifikatory, które przesądzają, że zmiana przeznaczenia lasu na użytek rolny musi być dla właściciela lasu czymś absolutnie niezbędnym w danej sytuacji. Dla ustalenia istnienia „szczególnie uzasadnionych potrzeb” nie wystarcza wystąpienie po stronie właściciela lasu jakichkolwiek potrzeb, tj. potrzeb zwykłych, choćby nawet uzasadnionych, ale konieczne jest jeszcze, aby te uzasadnione potrzeby miały charakter kwalifikowany, czyli wyjątkowy, nadzwyczajny, a zatem w sposób wyraźny odbiegający od potrzeb typowych. Prawidłowa wykładnia przepisu art. 13 ust. 2 ustawy z 1991 r. o lasach nie może być ponadto odezwana od całości uregulowań zawartych w przepisach tej ustawy. Obwarowanie możliwości zmiany przeznaczenia lasu wymienioną przesłanką związane jest z tym, że zmiana przewidziana w omawianym przepisie, pozbawiająca las jego konstytutywnych cech, stanowi wyjątek od wyraźnie określonych przez ustawodawcę w art. 13 ust. 1 tej ustawy obowiązków właścicieli lasów, polegających na trwałym utrzymywaniu i zapewnieniu ciągłości użytkowania lasów.

Wyrok WSA w Opolu z 9 stycznia 2014 r., II SA/Op 509/13,
Lex, nr 1435321

Przepis art. 68 (z uwzględnieniem art. 69) ustawy z 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wprowadza reguły ustalania wysokości szkody modyfikujące ogólne zasady wynikające z kodeksu cywilnego (art. 361 § 2 k.c.). W odniesieniu do ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych ma zastosowanie tzw. odpowiedzialność za pierwsze ryzyko, nie zaś odpowiedzialność proporcjonalna, która polegałaby na tym, że wypłacone odszkodowanie pozostawałoby w takiej proporcji do wysokości poniesionej szkody, w jakiej suma ubezpieczenia pozostaje do wartości przedmiotu ubezpieczenia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 13 lutego 2014 r., I ACa 567/13,
Lex, nr 1477298

Jeśli podział nieruchomości jest prawnie dopuszczalny to nie można czynić właścicielowi nieruchomości zarzutu, że z takiej możliwości skorzystał po to, by wymusić na ministrze zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów bez chociażby uprawdopodobnienia takiego stanowiska.

Wyrok NSA z 11 grudnia 2014 r., II OSK 1250/13,
Lex, nr 1648029

1. Wadliwe jest twierdzenie, iż nie mogą być przedmiotem przekazania użytki rolne będące współwłasnością w częściach ułamkowych z innym współwłaścicielem niż małżonek.

2. Przekazane użytki rolne, które wchodzą w skład gospodarstwa rolnego, które w całości przekazuje się w zamian za rentę strukturalną, mogą być współwłasnością częściach ułamkowych z innymi współwłaścicielami niż małżonek, jeśli wchodziły w skład gospodarstwa rolnego, które dotychczas prowadzone było przez rolnika starającego się o rentę strukturalną.

Wyrok NSA z 15 kwietnia 2014 r., II GSK 61/13,
Lex, nr 1481822

Prowadzenie gospodarstwa rolnego przez radnego z wykorzystaniem wydzierżawionych od gminy gruntów rolnych, będących mieniem gminy, w której radny uzyskał mandat, jest prowadzeniem działalności gospodarczej, o której mowa w art. 24f ust. 1 u.s.g.

Wyrok NSA z 17 czerwca 2014 r., II OSK 785/14,
Lex, nr 1500881

Do rolnika, w którego gospodarstwie rolnym prowadzona jest praca w ramach tzw. pomocy sąsiedzkiej, należy przez cały okres jej trwania zapewnienie takich warunków prowadzenia pracy, aby z zachowaniem obowiązujących przepisów, reguł doświadczenia życiowego i zdrowego rozsądku zapewnić bezpieczeństwo jej uczestnikom.

Wyrok SN z 5 czerwca 2014 r., IV CSK 581/13,
Lex, nr 1498823

Nie można twierdzić, że producent rolny działał w dobrej wierze w sytuacji, gdy świadomie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej na skutek oddania działek w dzierżawę innemu producentowi rolnemu.

Wyrok WSA w Łodzi z 8 października 2014 r., III SA/Łd 585/14,
Lex, nr 1535062

Opracowanie: DOROTA ŁOBOS-KOTOWSKA, MAREK STAŃKO, KLAUDIA BARTOSZ